GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĚ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 121. *Sâmbătă 1 (13) Iunie* 1885.

Braşovŭ, 31 Maiu (12 Iunie) 1885.

Voiamŭ tocmai sĕ facemŭ unele contemplărĭ asupra situaţiunei statului ungarŭ în timpulŭ de faţă, când eată că dădurămŭ peste unŭ discursŭ, ce l'a ţinutŭ unulŭ din deputaţii de frunte tisaiştĭ cătră alegĕtorii sĕi. In acésta dare de sémă sunt atinse cele mai de căpeteniă cestiunĭ, carĭ preocupă aḑĭ cercurile politice din Ungaria.

Deputatulŭ din cestiune este cunoscutulŭ căpitanŭ din garda mamelucéscă a ministrului-preşeşedinte Dr. Max Falk şi alegĕtorii cătră carĭ au vorbitŭ suutŭ cetăţenĭ ai Aradului. Ca ḑiaristŭ de frunte Falk cunósce planurile şi temerile celorŭ dela guvernŭ şi de aceea enunciările lui oferă unŭ deosebitŭ interesŭ, mai alesŭ în ceea ce privesce relaţiunile monarchiei nóstre cu Germania şi relaţiunile dintre Ungaria şi Austria.

După ce deputatulŭ Max Falk arată că pactarea guvernului cu baronulŭ Sennyey s'a făcutŭ cu scopŭ de a se puté reformá camera magnaţilorŭ şi de a se înlătura contrastele dintre acésta şi guvernŭ, trecŭ la relaţiunile monarchiei nóstre cu Germania. Vorbitorulŭ ḑise, că prin alianţa austro-ungară-germană nu ne face Germania nicĭ unŭ serviciu mai mare, de cum primesce ea din partea nóstră. Acéstă alianţă, după părerea vorbitorului satelitŭ alŭ lui Tisza, numai până atuncĭ póte sĕ esiste, până când Germania nu ni-o va face imposibilă.

Politica economică, ce o urmăresce Germania în timpulŭ celŭ mai nou — ḑise vorbitorulŭ — *ameninţă în totŭ casulŭ a periclitá intimitatea ambelorŭ state.* Elŭ arătà apoi cu deamăruntulŭ, că numai prin mĕsurĭ economice, specialŭ prin urcarea vămilorŭ nóstre nu se potŭ paralisa urmările vătĕmătóre ale politicei vamale germane. Prin o urcare a vămilorŭ la importŭ pe articule de industriă, pe care Ungaria în parte mare nu le póte produce în modŭ corespunḑĕtorŭ, am loví mai multŭ în consumatorii nostri, abstragêndŭ cu totulŭ de aceea, că folosulŭ, ce l'ar puté aduce o astfelŭ de urcare a vămii, în prima liniă l'ar trage industria austriacă. Deací deducŭ mulţi, că arŭ fi mai bine pentru Ungaria *sĕ renunţe la comunitatea vamală cu Austria.* Vorbitorulŭ crede însĕ, că acestŭ medicamentŭ ar fi multŭ mai rĕu decâtŭ însăşĭ bóla, şi'şĭ esprimă speranţa, că în cele din urmă totŭ se va găsí unŭ modŭ de a schimba direcţiunea politicei vamale, duşmană noă, a Germaniei, aşa ca relaţiunile intime politice între monarchia nóstră şi Germania sĕ nu se slăbéscă.

Apoi vorbí Falk şi despre finance. Ací nu i-a datŭ mâna sĕ arate cum e în adevĕrŭ situaţiunea financiară, ci s'a mărginitŭ a spune, că renta de aurŭ şi de hârtiă se urcă mereu, dovadă că are are creditŭ statulŭ. Dar imprumutulŭ de câteva ḑecĭ de milióne ce are sĕ'lŭ facă statulŭ adausŭ la enorma datoriă şi·la deficitulŭ statului, însemnéză óre că stau bine financele? dar „patriotismulŭ“ nu'i permite „patriotului“ deputatŭ sĕ spună astfelŭ de lucrurĭ.

In fine, încheià deputatulŭ vorbindŭ despre exposiţiune. Elŭ, ce-i dreptŭ, *nu-şĭ face*¦ *marĭ ilusiunĭ* în ce privesce *succesulŭ materială*, cu alte cuvinte vrea sĕ ḑică că nu se pré îmbulzescŭ visitatorii. Dar nu-i nimicŭ, ḑice elŭ, dacă se ducŭ în vêntŭ câteva sute de mii de florinĭ, destulŭ e că s'a atrasŭ asupra Ungariei atenţiunea Europei şi e unŭ îndemnŭ pentru economii şi industriaşii ungurĭ, ca sĕ lucreze cu mai multă energiă.

Inainte de tóte notămŭ, că d. Falk face o mărturisire însemnată, cândŭ ḑice, că politica vamală a Germaniei póte sĕ aducă o schimbare în relaţiunile intime dintre Austro-Ungaria şi Germania. Nu scimŭ dacă şi cum le va puté succede celorŭ dela guvernŭ de a afla modulŭ, prin care sĕ se pótă schimba direcţiunea politicei vamale a Germaniei, dar vedemŭ că pe fiecare ḑi Ungaria, în locŭ sĕ se emancipeze, devine totŭ mai multŭ róba politicei economice a Germaniei şi a Austriei.

Numai dependenţei economice a Ungariei, care este preţulŭ ce a trebuitŭ sĕ-lŭ plătéscă d. Tisza ca sĕ se pótă ţiné la guvernŭ, numai acestei dependenţe este a se mulţumi, décă Dr. Max Falk pledéză cu atâta căldură pentru susţinerea uniunei vamale cu Austria. Şi nu e speranţă de scăpare!

Ca tóte întreprinderile Ungurilorŭ dela putere aşa se va termina şi esposiţiunea din Peşta, care avea de scopŭ „a atrage atenţiunea Europei asupra progresului economicŭ şi industrială alŭ Ungariei,“ c'unŭ teribilŭ deficitŭ, ilustraţiune viuă a stării financelorŭ nóstre. D. Falk vorbesce numai de sute de mii. Contribuabilii sĕ trăiéscă sĕ le pótă plăti! Cei dela putere şi-au împlinitŭ pofta şi ce va urma nu cade în sfera prevederilorŭ lorŭ.

Reînoirea convenţiunii cu România.

Ministrulŭ de comerţŭ, în vederea viitórelorŭ tractărĭ pentru reînoirea convenţiunii cu România, a adresatŭ tuturorŭ camerilorŭ de comerţŭ şi industriă unŭ circularŭ prin care le provócă sĕ 'şĭ esprime părerile lorŭ şi le oferă ocasiune a'şĭ esprima fără reservă vederile lorŭ. Circularulŭ ḑice:

»Cu privire la eventuala reînoire a tractatului de comerţŭ încheiatŭ în 22 Iuniu 1875 şi înarticulatŭ în articlulŭ de lege 19 din 1875 dorescŭ a'mĭ aduna materialulŭ necesarŭ câtŭ mai curêndŭ. Spre acestŭ scopŭ vréu înainte de tóte sĕ audŭ pe acei întreprinḑĕtorĭ, industriaşĭ şi comercianţĭ, carĭ au legăturĭ comerciale cu România şi şi-au pututŭ aduna esperienţe în timpulŭ esistenţii de nouĕ anĭ a convenţiunii, spre a puté da lumină cu date din sfera lorŭ de afacere asupra singuraticelorŭ mancităţĭ ale tractatului, precum şi asupra neajunsurilorŭ ivite la esecutarea lui şi carĭ suntŭ în stare a sprijini cu motive tarĭ propunerile lorŭ, ce voescŭ a se lua în considerare cu ocasiunea tractărilorŭ privitóre la eventuala reînoire a tractatului de comerţŭ cu România, voiu învĕţa a cunósce nemijlocitŭ dorinţele firmelorŭ interesate nemijlocitŭ, corĕspunḑĕndŭ, cum sperŭ. cu cuvenita temeinicià şi cu interesele fiecăruia, învitŭ şi pe cameră, abstrăgêndŭ dela aceste date, sĕ ia în desbatere tractatulŭ esistentŭ, sĕ desfăşure amendamentele ce credŭ din punctulŭ lorŭ de vedere că servescŭ scopului şi mai alesŭ acele tese ale tarifului vamalŭ generalŭ valabilŭ în România sĕ le supună unei critice, ce suntŭ importante în interesulŭ comerciului nostru. Considerândŭ că cuvenita prelucrare a materialului încă pretinde câtva timpŭ, învitŭ camera sĕ 'mĭ trimétă raportulŭ ei până la finele lui Iuniu.«

Ungurii şi Românii

Amŭ avutŭ ocasiune a ne convinge în timpulŭ din urmă nu numai odată despre aceea, că tendinţele de maghiarisare, ce se manifestă totŭ mai putericŭ în statulŭ ungarŭ, au începutŭ sĕ insufle îngrijirĭ seriόse, şi Românilorŭ din statulŭ vecinŭ românŭ,

O nouă dovadă despre acésta ne dă unŭ articulŭ publicatŭ în fruntea „Românului“ de Joi. Ilŭ reproducemŭ aicĭ întregŭ şi lăsămŭ cuprinsulŭ lui la apreţiarea cetitorilorŭ, reservându-ne de a face cu altă ocasiune şi observările nóstre la unele din părerile ce le espune:

Supt noulŭ titlu de Remaghiarisarea Maghiarilorŭ valachisaţĭ, născocitŭ de Hunfalvy, Vambery şi alţĭ istoricĭ şi filologĭ maghiarĭ, voiescŭ astăḑĭ Ungurii a'şĭ justifica înaintea lumii civilisate silinţele lorŭ pentru maghiarisarea elementului românŭ de dincolo de Carpaţĭ. Scopulŭ şi tendinţa lorŭ nu e nouă; ea datéză de multŭ şi numai tactica d'a ajunge la ţintă, după acsioma lui Machiavelli, »scopulŭ sfinţeşce mijlócele«, au schimbat'o după timpŭ şi împregiurărĭ.

Ungurii până la 1848 tindéu la maghiarisarea Transilvaniei, şi prin meşteşugitulŭ lorŭ regimŭ constituţionalŭ-federalŭ-aristocratŭ-clericalŭ, pe care d. Wirth ilŭ numesce „self gouvernement englezŭ“, au isbutitŭ d'a desnaţionalisa mai tótă aristocraţia, nobilimea, plutocraţia şi burghesia română din Transilvania.

Cu mirare vedemŭ, că lumea cultă nicĭ astăḑĭ nu se silesce a cunósce scopulŭ tendenţiosŭ alŭ Ungurilorŭ, carĭ la 1848 trecéu de liberalĭ şi erau consideraţĭ ca nisce martirĭ ai libertăţilorŭ, carĭ s'ar fi revoltatŭ în contra Austriei numai pentru libertatea lorŭ ş'a Românilorŭ de supt jugulŭ austriacŭ, fără ca acéstă lume cultă sĕ 'şĭ dea sémă, că Românii tocmai d'aceea s'au bătutŭ cu Ungurii pe mórte şi pe viaţă, ca sĕ-şĭ apere moştenirea părintéscă, limba şi naţionalitatea lorŭ.

Este prea adevĕratŭ, că Ungurii au reuşitŭ la 1848, supt masca libertăţii, sĕ amăgéscă lumea în privinţa scopului lorŭ. Chiar şi mulţĭ învĕţaţĭ d'ai noştri încă se făcuseră apĕrătorĭ ai uneltirilorŭ lorŭ. La 1848 nu mai rĕmăsese în Ardealŭ decâtŭ opinca, şi acum Ungurii asupra acelei opincĭ dau năvală ca şi locustele asupra holdelorŭ de grâu. Intre ei în acéstă privinţă nu esistă conservatorĭ séu liberalĭ, socialiştĭ séu reacţionarĭ; toţĭ suntŭ naţionaliştĭ şi încă şoviniştĭ, tinḑĕndŭ cu toţii la nimicirea românismului.

Pe timpulŭ revoluţiunii dela 1848, mulţĭ scriitorĭ românĭ sfătuiau pe Iancu, eroulŭ iubitŭ alŭ Munţilorŭ, ca sĕ pună arma la piciorŭ şi sĕ se împace cu Ungurii. Vitézulŭ munţilorŭ însĕ le rĕspundea: »Nu mĕ batŭ pentru dinastiă, am scosŭ sabia din técă pentru libertatea şi naţionalitatea némului românescŭ!« Dér vai! puţinĭ scriitorĭ ilŭ înţelegea; numai opinca şi încă opinca mocănéscă pricepea că sabiei trebue sĕ-i opui sabiă, ca sĕ poţĭ scăpa.

Aceste sfaturĭ numite moderate în limba ómenilorŭ practicĭ, adică d'a trăi bine pe spinarea altora, ne-au fostŭ date şi dela 1848 încóce, şi 'n specialŭ dela 1867 când Ungurii érăşĭ au ajunsŭ la putere. Resultatulŭ acestorŭ sfaturĭ a fostŭ, că resistenţa Românilorŭ a slăbitŭ, ómenii de inimă aprópe au dispărutŭ şi numĕrulŭ ómenilorŭ practicĭ şi fără ilusiunĭ a sporitŭ în modŭ înfricoşatŭ. Indolenţa şi apatia au luatŭ loculŭ energiei şi Ungurii, vĕḑĕndŭ pe Românĭ în acéstă stare de moleşire generală, au săritŭ asupra lorŭ cum sarŭ lupii în stână asupra oilorŭ blânde şi fricóse, care n'au altă ţintă decâtŭ sĕ aibă iarbă de păşunatŭ.

Pretestulŭ de nimicire Ungurii l'au găsitŭ, forma şi modulŭ lui sună bine la urechiă, ḑicĕndŭ că voiescŭ a remaghiarisa pe Maghiarii valachisaţĭ, a rĕspândi „cultura maghiară dela Leuta şi până la marea Négră«, şi lumea civilisată pare a fi dispusă şi acum ca şi la 1848 în a-i susţine în acéstă a lorŭ operă de distrugere pornită asupra opincei române din Ardealŭ. In Germania uneltirea lorŭ e susţinută de vestitulŭ economistŭ Max Wirth, în Francia de dómna Adam, în Italia de Kossuth cu ai sĕi, în Englitera de Vambery, întovărăşitŭ cu alţii, şi 'n Bucurescĭ de Vandory Lajos Presa vienesă îi susţine cu energia ḑiaristicei şi le legitiméză în faţa Europei maghiarisarea Transilvaniei.

Sunt rĕsbóie pe care le facŭ popórele şi sunt altele care le reclamă interesele dinastiilorŭ. Rĕsboiulŭ Ungu-

rilorŭ în contra Românilorŭ pare a întruni amêndouĕ aceste cerinţî. Firulŭ maghiarisării pare a se întinde din Viena până la Predealŭ. Căcî décă ar fi altfelŭ, atuncî »Pesti Naplo« de alaltă erî n'ar îndrăsni sĕ strige în lumea largă, dicêndŭ că acum când Ungurii au la spatele lorŭ pe împĕratulŭ, a sositŭ timpulŭ ca sĕ maghiariseze Transilvania pentru a forma unŭ statŭ puternicŭ omogenŭ maghiarŭ, între slavismŭ şi germanismŭ la porţile Orientului.

Lucrarea s'a începutŭ şi maghiarisarea deja dă róde în comitatulŭ Huniădórei. Dilele acestea representanţii presei din Viena şi Pesta au visitatŭ institutulŭ de maghiarisare dela Simeria, în comitatulŭ Huniădórei, unde cu banchetŭ şi cu mare pompă au fostŭ primiţî. D. Satmary, martorŭ ocularŭ, descrie primirea astfelŭ:

»In institutulŭ de maghiarisare dela Simeria suntŭ peste 300 copii, ai cărorŭ părinţî suntŭ toţî ţĕranî şi Românî din satele vecine. Copii suntŭ toţî sănĕtoşî, rumenî la faţă şi bine făcuţî şi cu toţii vorbescŭ, scriu şi cetescŭ unguresce. Dascălii Ungurî nu se mulţumescŭ numai în a'i învĕţa carte, ei se mai silescŭ şi în a'i cresce şi a-le altoi simţĕminte unguresci, căcî impresiunile primite de copilŭ în frageda lui vêrstă nu se mai potŭ şterge; şi când e mare nu se mai interesézâ de naţionalitate, îşî vede de bunulŭ traiu. Şcóla de fete asemenî e plină cu copile române, care chiarŭ şi portulŭ şi l'au schimbatŭ. Numai icî şi colea mai zărem câte o cătrinţă şi câte o cămaşă românéscă. Fata popii din Dădacî la sosire ne-a întimpinatŭ cu o vorbire unguréscă. Ea era îmbrăcată românesce, şi cu atâtŭ mai plăcută ne-a fostŭ surprinderea când am audit-o câtŭ de frumosŭ şi curatŭ vorbesce ungaresce.

„Asemenî resultate dă şi institutulŭ de maghiarisare din Huniădóră, unde toţî copii sunt de-ai ţĕranilorŭ românî din împregiurime. Toţî vorbescŭ ungaresce şi mergêndŭ acasă se silescŭ a învĕţa chiarŭ şi pe mumele lorŭ ca sĕ vorbéscă cu ei în limba maghiară«.

Şi în faţa acestei acţiunî a Maghiarilorŭ, ce facŭ Romanii, şi mai alesŭ cei veniţî cu grămada în ţéră? Nu facŭ mai nimicŭ, stau cu mânile în sînŭ. Şi câtŭ bine n'arŭ puté ei face, şi câtă resistenţă n'arŭ puté opune maghiarisării ţĕrei lorŭ? Numai inimă şi devotamentŭ românescŭ sĕ aibă. Kossuth, Tür, Klapka, renegatulŭ generalulŭ românŭ Ţeţ şi alţii, între anii 1859—1866 numai aicî îşî concentraseră puterile şi din Bucurescî voiau sĕ dea năvală pentru robirea Transilvaniei şi maghiarisarea elementului românŭ de acolo. Totŭ de aicî decî ar trebui astădî sĕ încépă contra-mişcarea. Chiarŭ în dilele nóstre esistă în Pesta o societate cu numele „Societatea S-tului Vasile (Sz. Laszló), a cărei misiune este de a susţiné cu banî scolî şi dascălî ungurescî în Romania.

Óre noi, pe basa dreptului de reciprocitate, n'amŭ puté sĕ facemŭ totŭ asemenea? Societatea nóstră »Transilvania«, care în totdéuna a fostŭ condusă de bărbaţî vrednicî şi destoinicî şi care şi până astădî a datŭ atâtea frumóse róde în cultivarea tinerilorŭ nostri, n'ar puté ea óre sĕ devie unŭ centru de grupare a nóstră a tuturorŭ, ca sĕ lucrămŭ cu puterî unite pentru apĕrarea némului nostru din Ardélŭ? Neapĕratŭ, scopulŭ societăţii »Transilvania« ar rĕmâné acelaşî ca şi până acum, numai mijlócele de apĕrare, numai tactica în a cultiva massa poporului nostru în limba lui naţională, póte că arŭ trebuĭ schimbate.

Amŭ deschisŭ cu intenţiune acéstă cestiune, ca sĕ discutămŭ cumpĕtatŭ şi bine chibzuitŭ asupra chipului de procedare. Pĕrerile suntŭ libere, şi datorŭ este a veni fiecare cu luminile sale, ca sĕ arate calea de urmatŭ, până când încă nu este târdiu.

SCIRILE DILEI.

Comitetulŭ Societăţei tinerilorŭ comercianţî românî din Braşovŭ ne trimite următórele rêndurî: »Moştenitorii repausatului întru fericire comerciantŭ din Braşovŭ, Dimitrie D. Lupanŭ au administratŭ la casa nóstră fiorinî 50 v. a. lăsaţî de dênsulŭ în folosulŭ fondului nostru, ceea ce cu adêncă mulţămită se aduce la cunoscinţa publică.

Braşovŭ 31 Maiu 1885. Comitetulŭ.

—0—

Lunî în 15 Iuniu se va serba inaugurarea aripei, ce se va zidi ca adausŭ la spitalulŭ civilŭ din Braşovŭ. Solemnitatea se va servi la órele 10 a. m. asistândŭ primarulŭ şi membrii consiliului comunalŭ.

—0—

Veterinarii Kovacs şi Kauffmann trimişî din Peşta în Sibiiu au visitatŭ din nou porcii înapoiaţî din Steinbruch. Acum se aşteptă hotărîrea ministeriului pe basa acestei visitărî. »Sieb. D. Tgblt.« observă că chiar şi cei trei porcî, bănuiţî de veterenarii din Pesta ca bolnavî, s'au găsitŭ deplinŭ sănĕtoşî.

—0—

Ucigaşii Kleeberg şi Marlin vorŭ fi esecutaţî în dilele acestea. Călăulŭ Kozarek a sositŭ alaltaerî din Peşta în Sibiiu cu ajutórele sale şi cu şése gendarmî.

—0—

Bóla de gură şi de unghii s'a ivitŭ între vite nu numai în Măieruşŭ, ci şi în Rotbavŭ şi în Dêrste (lângă Braşovŭ) la fabrica de spirtŭ de acolo, unde se află unŭ numĕrŭ fórte mare de vite.

—0—

Manevrele flotei austro-ungare au începutŭ în Marea adriatică la 7 Iuniu n.

—0—

Din raportulŭ anualŭ asupra bisericii şi scólei evangelice din Bucurescî vedemŭ, că are 3000 lei subvenţiune dela guvernulŭ românŭ, fără a avé acesta pretenţiunî d'a se românisa scóla. Ce dicŭ Maghiarii la asta?

—0—

»Voinţa Naţională« află, că în anulŭ curentŭ se complectézâ prin nouĕ clădirî arsenalulŭ armatei, astfelŭ că elŭ va deveni unulŭ din stabilimentele cele mai importante, unde se va lucra totŭ ce este mai necesarŭ armatei. Lucrările au inceputŭ deja din anulŭ trecutŭ. Asemenea se complectézâ stabilimentulŭ de pirotehniă alŭ armatei, precum şi depositulŭ generalŭ de efecte militare.

—0—

S. S. Patriarchulŭ ecumenicŭ a adresatŭ prin Legaţiunea României din Constantinopolŭ următórea telegramă Regelui României: »Aflândŭ despre încetarea din viaţă a Augustului Vostru părinte, rogŭ pe Majestatea Vóstră a fi încredinţatŭ despre adênculŭ interesŭ ce portŭ durerii Sale. Dumnedeŭ sĕ trimită mângâierea şi graţia sa divină Majestăţii Vóstre.« — Ioachim.

—0—

Sâmbătă nóptea pe la órele 1—2, s'a aprinsŭ magazia fabricei de chibriturî din comuna Buciumî, aprópe de bariera Socola, scrie »Liberalulŭ« din Iaşî. Foculŭ a pututŭ fi potolitŭ fără a se lăţi şi asupra atelierelorŭ. Se dice că paguba s'ar urca la 10,000 francî.

—0—

Diarulŭ »Daily News« din Londra anunţă, că guvernulŭ rusŭ lucrézâ cu mare repediciune la fortificarea Sevastopolei. Se lucrézâ chiar nóptea, la lumina electrică, la zidirea nouĕlorŭ întărirî şi la aşedarea mai multorŭ baterii de artileriă fórte puternice.

Din protopopiatulŭ I alŭ Braşovului.

Braşovŭ, 30 Maiu 1885.

Protopopiatulŭ I alŭ Braşovului se află într'o ferbere, care nu mai póte rĕmâné ascunsă faţă cu publiculŭ celŭ mare, ci dimpotrivă tocmai pentru chiarificarea lucrurilorŭ trebue dată la ivélă şi discutată.

Incidentulŭ, din care a provenitŭ acéstă ferbere, póte nu este de însemnătate aşa de mare, prin complicaţiunile ulterióre însă lucrurile s'au agravatŭ aşa de tare, încâtŭ astădî nu numai inteligenţa braşovénă, ci şi poporulŭ nostru din comunele învecinate se întrébă cu nedumerire, ce va mai urma de aicî înainte?

In sinodulŭ protopresbiteralŭ din Aprile a. c. d-lŭ protopopŭ II. alŭ Braşovului Iónŭ Petricŭ, de presentŭ şi conducĕtorŭ alŭ afacerilorŭ din protopopiatulŭ I, împărtăşi celorŭ adunaţî, că d-lŭ D. Iarca, representantulŭ comunelorŭ bisericescî Stupinî şi Hĕlhiu, a renunţatŭ din mai multe motive la mandatulŭ sĕu, că dênsulŭ (d-lŭ protopopŭ) a dispusŭ, ca în comunele, despre care e vorba, sĕ se facă alegere nouă şi în fine, că acéstă alegere s'a şi efeptuitŭ.

Sinodulŭ, considerândŭ că d-lŭ D. Iarca a fostŭ deja verificatŭ ca membru alŭ sĕu şi prin urmare că asupra dimisiunei dênsului avea sĕ decidă ceilalţî membri ai sinodului înainte de a se escrie o alegere nouă, n'a pututŭ aproba paşii făcuţî de d-lŭ protopopŭ, ci s'a vĕdutŭ silitŭ a'lŭ îndatora sĕ dispună a se face o altă alegere.

In sinodulŭ din 14 Maiu v. (a treia di de Rosalii) d-lŭ protopopŭ presentă actele cele nouĕ electorale din comunele în cestiune, şi anume actele din Stupinî cu data de 5 Maiu v., éră cele din Hĕlhiu cu data de 12 Maiu. Din aceste acte resultă, că d-lŭ directorŭ gimnasialŭ Stefanŭ Iosifŭ a obţinutŭ în Stupinî 46 voturî. ér în Hĕlhiu 6, şi d-lŭ profesorŭ I. Socaciu în comuna Hĕlhiu 47 voturî. Prin urmare în urma acestorŭ date d-lŭ directorŭ Stefanŭ Iosifŭ, care avea maioritatea voturilorŭ, ar fi fostŭ sĕ se verifice ca representantŭ alŭ cercului electoralŭ Stupinî-Hĕlhiu. Acésta s'ar fi şi întêmplatŭ, décă d-lŭ membru sinodalŭ I. Panţu nu ar fi datŭ o declaraţiune în scrisŭ, în care constată, că în 5 Maiu în comuna Stupinî nu s'a făcutŭ nicî o alegere. Totodată părintele V. Voina declară, că preotulŭ din Hĕlhiu, care de altmintrelea se află subscrisŭ în actele electorale ca presidentŭ alŭ sinodului parochialŭ, i-ar fi comunicatŭ, că la alegerea din comuna în cestiune s'ar fi făcutŭ ingerinţe chiar de cătră unii membri din sinodulŭ protopopescŭ.

Ce era sĕ facă sinodulŭ faţă cu aceste declaraţiunî?... La propunerea Ilustrităţei sale d-lui I. Branŭ de Lemeni sinodulŭ alese din sînulŭ sĕu o comisiune compusă din d-nii B. Baiulescu, D. Almăşanu, N. Strĕvoiu şi A. Bărseanu, care sĕ cerceteze la faţa loculuí, décă suntŭ adevĕrate cele susţinute în declaraţiunile, despre care e vorba, séu nu. Actele electorale se încredinţară pentru compunerea protocolului d-lui notarŭ alŭ sinodului A. Bărseanu.

Câtă vreme rĕmaseră actele la d-lŭ notarŭ, dênsulŭ observă în protocolulŭ din Stupinî mai multe falsificărî, în urma cărora se putea constata evidentŭ, că în protocolulŭ atribuitŭ sinodului din 5 Maiu din acéstă comună fuseseră întroduse numai 39 voturî şi că celelalte 7 voturî s'au întrodusŭ ulteriorŭ printre rêndurî. Ca membru alŭ comisiunei pentru investigare, d-lŭ notarŭ s'a credutŭ datorŭ a păstra la sine actele în cestiune, până când comisiunea va fi luatŭ la cunoşcinţă falsificările constatate de dênsulŭ, pe care sinodulŭ nu avusese timpŭ de a le erua. Acésta s'a şi întêmplatŭ în şedinţa comisiunei din 20 Maiu v.

In acéstă şedinţă se presentă o hârtiă a d-lui protopopŭ, prin care dênsulŭ declară, că a datŭ ordinŭ în comunele Stupinî şi Hĕlhiu, ca sĕ nu se dea ascultare membrilorŭ comisiunei, până când nu vorŭ presenta unŭ credenţionalŭ din partea dênsului. Acéstă mĕsură, în adevĕrŭ neobicinuită, d-lŭ protopopŭ o motivă cu împrejurarea, că d-lŭ notarŭ nu i-a predatŭ actele spre înregistrare în protocolulŭ intratelorŭ.

După-ce constată falsificările, comisiunea hotărî, ca actele sĕ se predea d-lui protopopŭ şi totodată sĕ se céră şi credenţionalulŭ amintitŭ în hârtia d-lui protopopŭ.

Acum se ivì o altă dificultate. Se dice adecă, că cercetarea nu se póte începe, de óre-ce protocolulŭ sinodului din 14 Maiu v. nu este încă verificatŭ. Aserţiunea acésta însă nu se putea susţiné, de órece pe de-o parte atâtŭ d-lŭ protopopŭ câtŭ şi membrii comisiunei fuseseră de faţă, când se luă conclusulŭ privitorŭ la declaraţiunile d-lorŭ Panţu şi Voina, ér pe de altă parte însuşî sinodulŭ a decisŭ, ca adunarea proxima sĕ se convóce numai după ce comisiunea îşî va fi isprăvitŭ lucrările.

Era decî fórte naturalŭ, ca între publiculŭ braşovenŭ sĕ se nască suposiţiunea, că partea interesată ucră cu orîce preţŭ, ca cercetasea sĕ se amâne câtŭ se póte de multŭ.

In acéstă suposiţiune publiculŭ de aicî se întări şi mai multŭ, când află. că d-lŭ protopopŭ a împărtăşitŭ comisiunei, că nu-i póte pune la disposiţiune actele necesare, de órece ivindu-se ulteriorŭ unŭ recursŭ împotriva decisiunei din 14 Maiu, aceste acte au fostŭ înaintate împreună cu recursulŭ Vener. Consistorŭ archidiecesanŭ.

Ei bine, cum se potrivesce trimiterea acestui recursŭ, care şi altfelŭ conformŭ usului trebuia însinuatŭ în sinodŭ, cu aserţiunea, că credenţionalulŭ nu se póte da deórece protocolulŭ sinodului încă nu este verificatŭ?... Cum se póte înainta unŭ recursŭ împotriva unei decisiunî, care nu se scie, décă a fostŭ corectŭ stilisatŭ séu ņu?

Iată aşadér, că publiculŭ braşovénŭ nu-i se potŭ lua în nume de rĕu suposiţiunile sale, iată, că orî şi ce omŭ de inimă trebue sĕ fiă îngrijatŭ, de órece aicî nu este vorba numai de o persónă, de unŭ simplu representantŭ în sinodulŭ protopopescŭ, ci se tractézâ de moralitatea ce trebue sĕ domnéscă în biserică şi de păstrarea neştirbită a instituţiunilorŭ, pe care biserica română rĕsăriténă şi le-a eluptat'o cu atâtea greutăţî.

Inţelegemŭ, ca d-lŭ protopopŭ I. Petricŭ, despre care se vorbesce, că ar voi sĕ concurezе şi la protopopiatulŭ I sĕ se intereseze de persónele, care vorŭ fi alese ca representanţî în sinodulŭ protopopescŭ, acésta însĕ trebue sĕ se facă numai cu observarea strictă a instituţiunilorŭ bisericescî.

Aceia, cari cunoscŭ mai de aprópe şi de mai de multă vreme pe d-lŭ protopopŭ, ne asigură că procedura observată cu acéstă ocasiune n'ar fi nicidecum în acordŭ cu trecutulŭ dênsului, ci că totŭ ce se face, s'ar face la îndemnulŭ unorŭ persóne, care pentru a'şî puté ajunge mai lesne la scopŭ, dau astfelŭ de consilii.

Credŭ, d-le Redactorŭ, că sunteţî convinsŭ, că acéstă cestiune merită sĕ fiă adusă la cunoscinţa onor. publicŭ cetitorŭ, şi décă 'mî daţî voiă, îmî voiu permite a Vĕ ţiné în curentŭ cu cele ce se vorŭ mai întêmpla.*) * * *

SCIRÎ DIN BUCOVINA.

(Coresp. part. a »Gaz. Trans.«)

Cernăuţî, Maiu 1885.

Bĕtrânii şi bărbaţii noştri au trăitŭ cu trecutulŭ şi se ducŭ cu presentulŭ. Viitorulŭ însĕ nu vrea sĕ ne zîmbéscă.

La noi în ţéră suntŭ Românii de mai multe categorii — séu mai poporalŭ — de mai multe mânî. Aşa avemŭ Românî get-be-get cum se dice, cuvêntŭ

*) Cu plăcere vomŭ primi întotdéuna informaţiunile ce ni le promiteţî. Red.

turcescŭ, dér nu face nimica. Ei, ţĕranĭ la ţéră, nu'şĭ spargŭ capulŭ cu naţionalitatea, pentru că preoţimea a sciutŭ sĕ le têmpéscă orĭce simţŭ, ca nu cumva óia sĕ svârle cu piciorulŭ. Vinŭ apoi Românii de gură şi străinĭ cu faptele. In categoria acésta intră mai ânteiu preoţimea gheşeftară — amŭ ḑisŭ aşa, pentru că nu toţĭ merită acestŭ nume. Ér în rêndulŭ alŭ treilea celŭ de onóre suntŭ Românii boerĭ, cărora le e ruşine a se numi Românĭ. Acéstă clasificare, deşi tristă dér adevĕrată, ne face a studia acestŭ poporŭ mai de-aprópe, pentru că abia de câteva lunĭ a începutŭ a se scrie ceva despre dênşii în foile de peste munţĭ. Mi-a spusŭ mai deunăḑĭ unŭ frate de dincolo, că ei acolo citescŭ cu mare interesŭ articulii despre ţéra nóstră, regretŭ însă că la noi în ţéră foile de dincolo nu pré au trecere din causă că inteligenţa nóstră nu se pré ocupă cu »flécurĭ romănescĭ.«

De astădată sĕ nu începemŭ cu Românii get-beget, căcĭ ei încă nu sciu carte, ci sĕ începemŭ cu Românii de gură şi streinĭ cu faptele. Amŭ ḑisŭ că aicĭ se numĕră o parte din preoţime şi ca sĕ se completeze numĕrulŭ, ar fi bine sĕ numimŭ şi pre unii civilĭ românĭ de prin magistratură — dóră şi ei suntŭ Românĭ. — Partea a doua, adecă civilii românĭ de prin magistratură, sĕ-i lăsămŭ deocamdată şi sĕ vorbimŭ puţinŭ despre preoţime, cu tóte c'am puté scrie la opur˘ şi romane şi încă ce felŭ, mai ceva decâtŭ cele străine, subiecte naţionale, dér încă n'a sositŭ timpulŭ, l'a închisŭ la carantină.

Ceea ce însă chiar morala permite sĕ destăinuimŭ, suntŭ unele abusurĭ, din carĭ numai cele mai micĭ se publică din când în când de nisce.... nu sciu suntŭ tinerĭ séu bĕtrânĭ — destulŭ atâta că cum ḑicea popa George — Ddĕu sĕ-lŭ ierte — facŭ impresiunĭ asupra celorŭ cu musca pe căciulă; până la complecta regenerare însă va trece multŭ timpŭ şi cine scie de vomŭ vedé visulŭ cu ochii, adecă ca sĕ stergemŭ vechea rugină. Sĕ începŭ cu cele mai recente, numai nu sciu de unde s'apucŭ: despre Galiţia séu despre Suceva.

Am cetitŭ nu de multŭ în »Gazeta Transilvaniei« din 11 şi 12 Maiu, că păr V. T. a căpĕtatŭ parochia Mileşeuţii. Se pare că d. corespondentŭ în adinsŭ a lăsatŭ ca sĕ vinŭ eu şi sĕ mai spunŭ, că Mileşeuţii, graţiă decedatului parochŭ, s'a rutenisatŭ cu totulŭ şi ce-a mai rĕmasŭ precum şi filiala Bădeuţii are sĕ fie rutenisată de parochulŭ actualŭ. Ér că acésta nu e o ficţiune, m'a argumentatŭ d. corespondentŭ, ḑicêndŭ că păr. V. T. a fostŭ preferatŭ păr-lui Iliuţŭ, din causă că acesta este bunŭ Românŭ, după cum ilŭ cunoscŭ şi'lŭ cunósce tótă Bucovina, chiarŭ şi Academia ortodoxă — dar nu cunósce limba rutenă ca sĕ fie unŭ instrumentŭ orbŭ şi servilŭ alŭ Consistorului nostru. Acesta se fălesce a fi românŭ: de unde şi cum? Afară de protopresbiterulŭ D. de Bejanŭ, ceilalţĭ suntŭ Rutenĭ — ba nu, Românĭ cu vicĭ în códă — aparţinŭ aşa dară după clasificaţiunea nóstră categoriei a doua, adecă Români de gură şi străinĭ de fapte. Pe când morala opresce nepotismulŭ şi simonia, cei de pe resident-munte le favoriséză. Nu sciu ce ar ḑice unulŭ şi altulŭ, dacă amŭ descrie lucrulŭ în tótă nuditatea. Gândindŭ însĕ că »o măciucă ajunge la unŭ carŭ de óle«, mai tacŭ de astădată, în curêndŭ însĕ voiu da multe publicităţii, carĭ vorŭ face mai multă sensaţiune. Acuma mĕ gândescŭ cum ar trebuì sĕ se facă, ca Eminenţia Sa Metropolitulŭ sĕ capete articulii referitorĭ la clerulŭ bucovinénŭ, pentru că biata »Gazeta Transilvaniei«, blăstămată cu blăstămŭ călugărescŭ, intră în gura gheenei, fără ca călugĕrulŭ sĕ'i facă prohodulŭ cu cruce şi carte după tipicŭ. Ea adecă nu vede cinstita masă din Redacţiunea fóiei »Candela« şi de aceea nu póte sĕ dea „obraznica« faţă cu Mitropolitulŭ. Am ḑisŭ »obraznică«, pentru că a îndrăsnitŭ a scrie despre clerulŭ bucovinénŭ, pare că elŭ e infailibilŭ ca Papa dela Roma. Dacă am usatŭ de acéstă expresiune »obraznică', sĕ nu gândiţĭ că eu i-am atribuitŭ unŭ astfelŭ de epitetŭ — feréscă Ddeu — n'am puterea în mânĭ, dar nicĭ nu dorescŭ a'i fi nănaş. Aşa ceva ar fi în stare numai aceia, carĭ au de gândŭ a da un circularŭ în fóia ordinaţiunilorŭ, ca nicĭ unŭ ortodox din Bucovina sĕ n'o găzduéscă (aboneze).

Écă ideile Românilorŭ din Consistoriu, écă Românii cu gura, străinĭ cu faptele. Dar dacă ai fi o fóiă rutenă séŭ germană, cum arŭ mai abonă-o ca s'o ajute. Dacă scriu aşa ar crede cineva că vréu numai decâtŭ sĕ'i facŭ naţionalistĭ. Nu m'am gânditŭ nicĭ odată, căcĭ rugina veche greu se róde. Am pré puţină speranţă şi în preoţimea tênĕră, căcĭ şi din ea o parte bună vorbesce şi scrie germânesce, ér limba română o dispreţuesce. Aş puté numĕra pe degete câţĭ preoţĭ românĭ vorbescŭ în casă românesce, dar ca sĕ nu atingŭ pre nimenĭ tacŭ.

De Românii de interese nicĭ nu vorbescŭ. Am acte şi date la îndemână, pre carĭ dacă le-aşĭ publica, şi-ar face lumea o idee de totŭ altfelŭ despre Românii din Bucovina. Acestĭ Românĭ de interese, când din pĕcate vinŭ într'o casă şi audŭ germânesce, începŭ a striga ca sĕ se vorbéscă românesce, şi sciţĭ de ce facŭ acésta? nu că li s'a revoltatŭ naţionalismulŭ — nu, căcĭ nu'lŭ au, ci ca sĕ vadă lumea că ei arŭ fi naţionaliştĭ, pe cândŭ în realitate suntŭ chiar duşmanii Românilorŭ adevĕraţĭ. Astăḑĭ sĕ se schimbe Mitropolitulŭ actualŭ, Chameleonulŭ şi-a schimbatŭ colórea, dreptŭ probă avemŭ consilierii consistorialĭ carĭ au trecutŭ prin baia rutênă, dup'aceea română, apoi rutênă şi aḑĭ éră suntŭ Românĭ. Mâne? Acésta este ascunsŭ în póla timpului, cine va trăi va vedé. Amŭ vĕdutŭ ómenĭ carĭ în viéţa lorŭ n'au avutŭ nicĭ odată »Gazeta Transilvaniei« în mânĭ, dar de când cu articulii cu pricina, mulţĭ se intereséză, ba işĭ facŭ chiar copii, în Cernăuţĭ circuléză mai mule copii.

Ar fi bine când Consistoriulŭ nostru, în locŭ sĕ-şĭ sfarme capulŭ ce sĕ afle pre autorulŭ articulilorŭ, sĕ dea teologilorŭ absoluţĭ, carĭ suntŭ cunoscuţĭ ca Românĭ bunĭ şi naţionaliştĭ firmĭ, locurĭ unde suntŭ Rutenĭ şi Românĭ şi va vedé că în curêndŭ satele respective vorŭ fi éraşĭ române precum au fostŭ, ér nu contrarulŭ. Rutenii au sciutŭ cum au sĕ lucre, dreptŭ probă vĕ aducŭ aci pre decedatulŭ G. Vorobchievicĭ, Rutenŭ încărnatŭ, care a rutenisatŭ în câţiva anĭ unŭ satŭ întregŭ adecă Toporouţii. Cine nu scie că acestŭ preotŭ a muritŭ fără nicĭ o para, pentru ca sĕ-şĭ ajungă planulŭ aducea Rutenĭ din Galiţia pe spesele sale, făcea colecte le cumpĕra case în satulŭ Toporouţĭ şi prin apropiere. Cooperatorulŭ C. Morariu ne póte da amĕrunte mai clare. Vorobchievicĭ a înfiinţatŭ în satulŭ acesta unŭ cabinetŭ de lectură rutênŭ şi din acestŭ cuibŭ propaga panslavismulŭ. C. Morariu, ca sĕ i-se opună, a înfiinţatŭ şi elŭ unulŭ românŭ, care constă din 2 membri: elŭ şi dascalulŭ. Nu de multŭ, venì ca parochŭ în Toporouţĭ păr. exarchŭ. Mitrofanovicĭ, care a fostŭ capelanŭ în Lemberg şi dela care aşteptau Rutenii multŭ. S'au înşelatŭ însă, căcĭ Mitropofanovicĭ nicĭ nu voesce sĕ scie de cabinetulŭ lorŭ rutênŭ. D-lui este Românŭ, după cum amŭ avutŭ ocasiunea sĕ-lŭ cunoscŭ, şi în curêndŭ vomŭ auḑi că Toporouţii va deveni românŭ, décă va sta cooperatorulŭ C. Morariu nicĭ vre-o doi anĭ.

Prin satele rutene se înfiinţéză mereu cabinete de lectură, parochii rutenĭ stau în corespondenţă activă cu cei din Galíţia, pe când cei românĭ stau cu mânile'n şoldŭ şi privescŭ cu nepăsare cum li se răpesce têrêmulŭ de sub picióre, se ḑice că dela ei nu se mai póte aştepta nimica bunŭ, tênerimea este chemată. Dar dreptŭ vorbindŭ, mare parte din ea este indiferentă, ér cei puţinĭ, décă îndrăsnescŭ a scrie séu a le spune că purtarea lorŭ ar trebui sĕ fie altcum, atuncĭ n'au ce rîde. Disprutulŭ şi ura cade pe capulŭ acestora, ér bĕtrânii îşĭ rĕsbună amarŭ. De-i tînĕrulŭ naţionalistŭ din tagma preoţéscă, fie sigurŭ că va rĕmênê cooperatorŭ tótă viéţa, pentru c'a îndrăsnitŭ sĕ dea pe faţă rugina. De-i civilŭ, nu mai capĕtă postŭ cu salarŭ, ci totŭ practicantŭ are sĕ rĕmâie. Écă recompensa naţională! De nu-ţĭ astupĭ gura, ţi-o astupă ei. Incă câteva decenii şi, dacă nu se vorŭ deştepta Românii din latargia lorŭ, Bucovina va fi cu totulŭ rutenizată, atuncĭ ar voi sĕ aibă pe aceia pre carĭ aḑĭ îi persecută, dér ei nu vorŭ fi şi potopulŭ galiţianŭ va stîrpi orĭ ce suflare românéscă.

Fraţii noştri de peste munţĭ suntŭ destulŭ de împilaţĭ de cătră Maghiarĭ, dér ei au sciutŭ sĕ-şĭ păstreze naţionalitatea. Grele timpurĭ apucară şi au şi de presentŭ, dér ei au fostŭ şi-au rĕmasŭ Românĭ. La noi în ţară nu se vorŭ afla nicĭ când câţĭ-va, ca sĕ calce pe urma acestora. Guvernulŭ ne-a datŭ tótă libertatea şi tocmai pentru că avemŭ libertate ne pierdemŭ, n'amŭ ajunsŭ la idea de-a cunósce câtŭ de scumpă este libertatea pentru desvoltarea naţiunilorŭ.

Inceteze Consistoriulŭ nostru de a fi parţialŭ şi-a căuta sĕ-şĭ puiă némurile pe la parochii bune, precum şi de-a lua banĭ dela cei ce nu suntŭ némurĭ; credŭ că cei cu musca pe căciulă n'au ce ḑice nimicŭ încontra, ér dacă vorŭ ḑice şi se vorŭ supĕra, atuncĭ de supĕrare şi noi vomŭ publica lucrurĭ, carĭ nu li vorŭ aduce onóre, ci sĕ caute ca meritulŭ sĕ fie preferatŭ, ér nu nepotismulŭ şi simonia. O îmbunătăţire a lucrurilorŭ se aşteptă numai dela Eminenţia Sa Mitropolitulŭ. Dacă D-sa nu va face nimica, atuncĭ ne-amŭ perdutŭ. Unii consilierĭ arŭ fi bunĭ pentru pensiă ér nu pentru birou, căcĭ puterile i-au părăsitŭ, numai vechea lorŭ ispită nu vré sĕ-şi ia rĕmasŭ bunŭ.

Dea Domnulŭ, ca aceste rêndurĭ sĕ afle unŭ rĕsunetŭ, ca sĕ nu se strige în publicŭ „O venalem et mature perituram«.... ér de óre-ce amŭ vorbitŭ multŭ de morulă sĕ încheiu cu »Videant consules, ne.....'

„Ilŭ sciţĭ.“ —

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Paris, 12 Iuniu. — Scara (treptele) edificiului tribunalului din Thiers s'a dĕrîmatŭ tocmai pe când publiculŭ se îmbulzea la pertractarea judecătorécă. Suntŭ 24 morţĭ şi 164 răniţĭ, între carĭ 14 greu răniţĭ.

Pesta, 12 Iuniu. — Archiducele Ludovicŭ Carolŭ visità erĭ cu soţia pe archiducele Iosef în Alcsuth. Séra la 9½ óre s'au întorsŭ. Aḑĭ plécă la Viena.

DIVERSE.

La o parte cu Sulimanulŭ şi cu pudra! — Intr'o scrisóre vieneză asupra modei, Ada de Bonheur se exprimă astfelŭ: In sfîrşitŭ o privire asupra »mijlócelorŭ pentru înfrumseţarea teint-ului«, care acum ca şi totdéuna la apropierea timpului de vară suntŭ tare recomandate — ce puterĭ miraculóse, se ḑice, că au! ce eclatante efecte, se ḑice, că s'au ajunsŭ cu ele! La tótă întêmplarea tuturorŭ le este comună calitatea, că „astupă pori. peliţei, dacă nu conţinŭ cumva substanţe chiarŭ deadreptŭ stricăcióse“, ce împedecă circulaţia sângelui şi fiindŭ mereu întrebuinţate aducŭ cu sine bóle seriόse. La noi mai multŭ ca la ori-care altă naţiune — afară de cea rusécă şi românéscă! s'a încuibatŭ obiceiulŭ rĕu alŭ preparării. Spaniola, Italiana se fălesce cu teint-ulŭ gălbiniu; Franceza scie, că foculŭ ochilorŭ ei, graţia mişcărilorŭ ei, învingŭ prin strălucire teint-ulŭ póte întunecatŭ; Engleza nu ţine de lady like, a întrebuinţa vre unŭ mijlocŭ de înfumseţare a peliţei; Germania de Nordŭ o lasă acésta pe séma anumitelorŭ dame, care au motivŭ a nu'şĭ arăta „adevĕrata lorŭ faţă“... Sĕ dămŭ tuturorŭ damelorŭ sfatulŭ a respinge vara orice mijlocŭ, chiarŭ şi pudra de orez. „Sunteţĭ mai frumóse, damele mele, dacă vĕ arătaţĭ precum sunteţĭ: Haină simplă şi adevĕrata d-vóstră faţă; — astfelŭ le place bărbaţilorŭ şi în sfîrşitŭ d-vóstră totuşĭ numai de aceea vĕ faceţi frumóse, spre a le plăcé acestora. Nu credeţi şi D-vóstră?“...

***

Unŭ bărbatŭ furatŭ. — Numai în romanţele de prin foiletóne se găsescŭ şcene aşa de grozave, ca aceea alŭ căreia erou a fostŭ unŭ amploiatŭ de comerciu, anume L. din oraşulŭ Paris. Istoria acésta are aerulŭ unui basmŭ, însă este cu totulŭ autentică. L.... care locueşte pe strada Asnières, se ducea într'o séră acasă, când pe bulevardulŭ Jourdan, patru indiviḑĭ se aruncară asupra lui şi se încercară a'lŭ lega. Unulŭ dintre dênşii spuse complicilorŭ sĕi: „Trăsura este alăturea, sĕ ne grăbimŭ!« L... fostŭ soldatŭ se apĕrà cu energiă şi rănì la capŭ pe unulŭ din agresorii sĕi, anume Paul A.... Nişte agenţĭ de poliţiă sosiră atuncea şi puseră mâna pe indiviḑĭ, carĭ fură conduşĭ la comisiă; aci ei declarară că au fostŭ plătiţĭ de cătră dómna G..., care locueşte pe Bulevardulŭ Contrescarpe, pentru a fura pe d. L... chiar cu forţa dacă ar fi nevoiă; ei trebuiau ca sĕ 'lŭ ducă la domiciliulŭ acesteia din urmă! L... povestì atuncea, că cunoscuse, sunt câţĭva anĭ, pe dómna G... Acésta din urmă, aflând de curêndŭ, că dênsulŭ cerca sĕ se însóre, îi trimesese scrisorĭ peste scrisorĭ, prin care 'lŭ amenința că 'lŭ va omorî dacă s'ar însura cu o alta, afară de dênsa. In cea din urmă din aceste scrisorĭ, ea declară lui L.... că 'lŭ va fura cu forţa. Comisarulŭ a ţinutŭ în arestŭ pe cei patru indiviḑĭ, carĭ au refuzatŭ de a indica identitatea lorŭ.

***

Unŭ rege negru. — Englesii suntŭ în jubilanţe, ḑice »Secolulŭ;« ei au primitŭ visita unui rege negru de calitatea acelora cari suntŭ plăcuţĭ la Englezĭ, căcĭ cu câtŭ unŭ asemenea suveranŭ exoticŭ este mai crudŭ, mai beţivŭ, séu cu câtŭ masacréză mai multŭ pe supuşii sĕi, cu atâtŭ elŭ este mai bine primitŭ în Londra. De astă-dată curiositatea publicului e pe deplinŭ satisfăcută. Regele visitatorŭ se numesce Oko Imbo, locuesce oraşulŭ Bonie, la delta Nigerului, unde e situatŭ şi statulŭ sĕu. Acum câtva timpŭ Imbo certându-se cu unŭ altŭ suveranŭ vecinŭ anume Iaja, care domnesce peste téra Po-Bo, ambii suveranĭ începură mai ânteiu a importa puştĭ sistemŭ perfecţionatŭ şi tunurĭ Amstrong, procurate de cătră filantropii Englezĭ şi când armatele lorŭ se urcară la ţifra de 6 până la optŭ mii luptătorĭ, unŭ resbelŭ fórte sângerosŭ se începù, resbelŭ care amenința ambele părţĭ cu o totală exterminare, dacă consululŭ englesŭ nu intervenea. Tratările de pace au putută reuşi, fiindcă cea mai mare dificultate consta în aceia, că regele Oko Imbo capturase mai multe femei de ale lui Iaja şi le mâncase fripte în frigare.

***

O dramă oribilă. — O crìmă de o barbariă revoltătóre s'a comisŭ la Taraton în Mexic. Unŭ copilŭ de 7 anĭ, alŭ unui cetăţénŭ avutŭ anume Lopez, a fostŭ răpitŭ şi o scrisóre se trimise părintelui prin care i se cerea 875,000 lei spre a-lŭ libera; dar scrisórea ajungêndŭ prea târḑiu în mânile părintelui, aceea sumă nu s'a pututŭ plăti şi a doua ḑi corpulŭ mutilatŭ în modŭ îngrozitorŭ alŭ bietului copilŭ s'a găsitŭ aruncatŭ prin curte, La vederea resturilorŭ hîdóse şi sângeróse ale copilului. soră-sa în etate de 12 anĭ a fostŭ apucată de convulsiunĭ şi după câteva minute a şi muritŭ. Acéstă îndoită nenorocire a făcutŭ ca bietulŭ părinte sĕ înebunéscă. —

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Iuniu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.90
Rentă de hârtiă 5%	92.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.60
Bonurĭ rurale ungare	102.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	118.80
Renta de hărtiă austriacă	82.50
Renta de arg. austr.	83.10
Renta de aurŭ austr.	108 40
Losurile din 1860	138 80
Acţiunile băncei austro-ungare	859.—
Act. băncei de creditŭ ung.	288.25
Act. băncei de creditŭ austr.	288.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.86
Napoleon-d'orĭ	9.85½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.90
Londra 10 Livres sterlinge	124.30

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 28 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	—	90
Renta rom. amort. (5%)	—	93
» convert. (6%)	—	88
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	—	31
Credit fonc. rural (7%)	—	103¼
» „ „ (5%)	—	87¼
» » urban (7%)	—	10J¼
» » » (6%)	—	93
» » » (5%)	—	85¼
Banca naţională a României	1214	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	286	—
« » » Naţională	230	—
Aurŭ	10.10(%)	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 12 Iuniu st. v. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.94	Vênd.	8.95
Argint românesc	»	8.80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.86	»	9.87
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	„	125.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5:00	7.45	—
Predealŭ	—	9 45	12.50	—
	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ	—	10.44	2.27	—
	6.22	10,51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7,33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra	10.29	1.30	8.01	—
	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7,15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu	5.56	5.58	12.59	—
	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12.59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	2.10	10.05	10.30
Viena	6.35	2.45	10.50	—
	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.0J
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11	—
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6,24	—
Cluşiu	—	10.0[illegible]	5.05	6.43	—
	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	11.43	—	9.31	—
	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	5.20	—	7.14	1.09
	—	5.3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ	—	6.32	—	—	3.23
	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.2
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 5[illegible]
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok	11 02	3.44	11 40
	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7 53	5.55
Glogovaţŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4 38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7 51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin.	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.59
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1.19	3 49
Pui	8.46	2.10	4.4[illegible]
Crivadia	9.33	2.57	5.[illegible]8
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.[illegible]9

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţegŭ	9.31	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.